

видатків не повинна перевищувати децентралізацію доходів, інакше це неминуче призведе до бюджетних дисбалансів.

Враховуючи досвід зарубіжних країн та вітчизняні особливості, запропоновано шляхи зміцнення доходної бази місцевих бюджетів за рахунок власних джерел, що сприятимуть зацікавленості місцевих органів влади в розбудові економіки на принципах самостійності та ефективності, а саме:

- залишення у регіонах певної частки коштів державного бюджету, без їх спрямування до центру та у зворотному напрямі. Зазначене потребує запровадження змін до Податкового кодексу, за якими вводились би місцеві надбавки до ставок загальнодержавних податків і зборів (так званий механізм додаткових місцевих ставок). При цьому державні ставки можуть бути знижені на відповідну величину;

- стимулювання інвестиційної активності в регіоні шляхом врахування природно-ресурсного, виробничо-економічного та людського потенціалів;

- перегляду податкових пільг, виданих на індивідуальній або галузевій основі, на предмет їх реальної ефективності у сприянні розвитку та соціальній доцільності;

- легалізацію економіки (легалізація заробітних плат, активізація декларування громадянами доходів, боротьба з тіньовим обігом підакцизних товарів);

- оновлення грошового оцінювання земельних ділянок;

- передбачення можливості органам місцевого самоврядування самостійного впровадження додаткових місцевих зборів;

- активізацію заходів контрольно-перевірочної роботи органів Державної фіскальної служби;

- забезпечення прозорості державних закупівель;

- забезпечення жорсткого контролю з боку суспільства за використанням бюджетних коштів.

Література:

1. Офіційний веб-сайт Міністерства фінансів України [Електронний ресурс]. – Режим доступу URL: <http://www.minfin.gov.ua/>

2. Офіційний сайт Державної казначейської служби України [Електронний ресурс]. – Режим доступу URL: <http://www.treasury.gov.ua>.

3. Боровик П. М. Вітчизняна практика та зарубіжний досвід бюджетних відносин на рівні місцевих бюджетів / П. М. Боровик, О.В. Ролінський, К.М. Мазур // Облік і фінанси. – 2015. – № 1 (67). – С. 51–57.

4. Давиденко С.В. Европейские уроки децентрализации власти: разные подходы государства и органов местного самоуправления к административной реформе (финансовый аспект) [Електронний ресурс] / С.В. Давиденко. — Режим доступу: <http://soskin.info/newsfoto/file/Feodosiya/Davidenko.doc>

5. Комітет статистики Європейського Союзу [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://ec.europa.eu/eurostat/data/database>

Третяк К.В.

к. е. н., доцент кафедри страхування,
ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені В. Гетьмана»

МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ ОПТИМАЛЬНОГО ТА ЗБАЛАНСОВАНОГО СТРАХОВОГО ПОРТФЕЛЮ

Оцінка домінантності формування збалансованого страхового портфеля у сучасних умовах функціонування страхового ринку набуває виняткової актуальності. Саме страховий портфель являється фундаментом, на якому ґрунтується цілісна діяльність страхової компанії, виступає загальною характеристикою фінансової стійкості страховика. Величина, якість, структура та динаміка страхового портфеля

впливають на надходження страхових премій, величину та діапазон коливання страхових сум та страхових виплат, а також на рентабельність операцій страхування. Наведені вище аргументи засвідчують важливість для страхової організації забезпечення збалансованості страхового портфеля та підтримку даної характеристики протягом довготривалого періоду часу. Саме тому, в умовах сьогодення серйозною практичною задачею кожної страхової компанії являється розумний вибір та результативне використання методів ризик-менеджменту щодо вирішення проблем незбалансованості страхового портфеля.

В практичній діяльності під час процесу ризик-менеджменту незбалансованості страхового портфеля можуть використовуватись наступні методи: селекцію ризиків, що приймаються на страхування; передача частини ризиків у перестраховування; формування та розміщення страхових резервів.

Перший метод – селекція ризиків, які приймаються на страхування включає в себе проведення відбирання ризиків, в потенційному страхуванні яких зацікавлена страхова компанія. Відбувається визначення правомірного страхового тарифу, формулювання розміру франшизи, окреслення особливих умов та правил страхування. Використання даного методу передбачає врахування поділу ризиків на універсальні та індивідуальні в правильному співвідношенні, що має вагоме значення під час їх відбору на страхування. Страховий портфель не може складатися лише із індивідуальних ризиків, оскільки це призведе до неможливості вирівняти величину ризиків за відповідним портфелем. В той же час, страховий портфель, який буде містити лише універсальні ризики, являється однорідним, і це слугуватиме підставою вирівнювання за ним ризику. Зауважимо, що практично страховий портфель такого типу важко сформулювати через наявність потреби прийняття на страхування, як індивідуальних, так і універсальних ризиків. Саме тому важливим являється відбір різних ризиків на збалансованій основі, що могло б забезпечувати відповідне співвідношення величини ризику страхового портфеля та його прибутковості [1].

На синхронній основі із проведенням селекції ризиків щодо можливості їх страхування можуть прийматися рішення про проведення операцій перестраховування.

Перестраховування, як другий метод, представляє собою утримання страховиком, за результатами оцінки своїх фінансових можливостей, тільки частини застрахованого ризику та передання іншої його частини другому страховику. Менеджмент перестрахових операцій повинен складатися з наступних етапів: аналіз страхового портфеля; формування оптимальної величини власного утримання; оцінка методів перестраховування; оцінювання форм проведення операцій з перестраховування; проведення на постійній основі контролю та моніторингу стану страхового портфеля [2]. Користуючись механізмом перестраховування, страхова компанія має зважати не лише на ефективність застосування цього методу в площині координат визначених розмірів та видів ризиків, а й вірно аналізувати ступінь надійності запропонованого методу та форми перестраховування, а також фінансову стійкість певної страхової (перестрахової) компанії. Враховуючи фактор повної залежності своєчасності та повноти здійснення страхових відшкодувань від прямого страховика, який виступає відповідальною особою перед страхувальником, гарантованість здійснення взятих на себе перестраховиком зобов'язань являється провідним чинником надійності діяльності страхової компанії [3].

Третій метод збалансування страхового портфелю пов'язаний з формуванням та розміщенням страхових резервів, що передбачає резервування належної суми коштів задля повного і своєчасного виконання страхових зобов'язань. При розміщенні страхових резервів насамперед враховується структура страхового портфелю.

Виступаючи елементом механізму страхування, страхові резерви являються інструментом розкладки збитку. Враховуючи те, що наявні методи розкладки збитку неупереджено базуються на характері динаміки ризику, у сукупності страхових резервів неодмінно мають бути резерви, що є адекватними до наявних в портфелі страхової компанії типів динаміки ризиків. Як результат, в процесі формування страхових резервів визначеної страхової компанії слід обов'язково враховувати належне поєднання у страховому портфелі видів страхування із неоднаковими видами розмежування ризиків у часі.

Сучасний страховий ринок постійно використовує в процесі свого функціонування розглянуті вище методи збалансування страхового портфелю. В той же час, не має достатньої популярності проведення процесу оптимізації портфелю. Мета проведення оптимізації пов'язана з формуванням оптимально збалансованого страхового портфелю, під яким мається на увазі такий портфель, за яким здійснюється визначена оптимізаційна умова. Зазвичай таким еталоном являється досягнення максимізації показника прибутковості портфелю в умовах заданої величини ризику. Тому, комплекс технологій та методів, які застосовуються щодо страхового портфелю представляють собою засіб управління та мають сукупність визначених методів, що дозволяють формувати і управляти страховим портфелем страхової компанії. Кожен страховик визначає як важливу ціль формування збалансованого страхового портфелю, адже саме це являється запорукою його фінансової спроможності та надійності у перспективі. Страховий портфель є збалансованим при наявності задоволення потреби страхової компанії щодо просторової розкладки ризику та забезпечення збалансованості між страховими договорами, у яких закінчується строк дії, а також тими, які укладаються; коли врівноважуються ризики сукупності видів страхування; в процесі забезпечення оптимального співвідношення між ризиками і доходами по страховому портфелю.

Література:

1. Баранов А.Л. Ідентифікація страхових ризиків та її значення для управління страховим портфелем / А.Л. Баранов // Фінанси України. – 2011. – № 8. – С. 115–124.
2. Страхування : підручник / ред. В. Д. Базилевич. – К.: Знання, 2008. – 119 с.
3. Третяк К.В. Reinsurance Service and its Economic Nature / К. В. Третяк // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Економіка (РИНЦ (E-Library), Science Index, Ulrich's Periodicals Directory, Google Scholar, RepEc, Socionet, Index Copernicus (ICV 2015 = 70,91), CyberLeninka, OCLC WorldCat, CrossRef, J-Gate, Microsoft Academic Search, Bielefeld Academic Search Engine (BASE), Registry of Open Access Repositories (ROAR), The Directory of Open Access Repositories (OpenDOAR), IDEAS, EconPapers, CiteFactor (indexed), Maksymovych Scientific Library of Taras Shevchenko National University of Kyiv, National Library of Ukraine Vernadsky, Advanced Sciences Index, DOAJ, ProQuest, CitEc, RedLink, Real-Time Impact Factor, Infobase (India), Researchbib (Japan), MIAR (Spain) (ICDS = 6,5), Directory of Research Journals Indexing (DRJI), Social Science Research Network, Scientific Indexing Services, Open Academic Journals Index, General Impact Factor (GIF) (pending), Journalindex, GIGA Information Centre, ESJI, International Services for Impact Factor and Indexing (ISIFI), Thomson Reuters ESCI (under evaluation), Cabell's (under pending evaluation), Scopus (under evaluation)). – 2017. - №2 (191). – С. 22-28.

Третяк Н.А.

кандидат економічних наук,

ДУ «Інститут економіки природокористування та сталого розвитку НАН України»